Аддзел адукацыі, спорту і турызму Навагрудскага райвыканкама
ДУО “Пятрэвіцскі вучэбна-педагагічны комплекс дзіцячы сад-школа”

Ніколі не забудзем: унукі пра вайну

Рэспубліканскі конкурс, прысвечаны 70-годдзю вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчынная вайне

Аўтар работы:
Мантуш Павел, 11 гадоў, 6 клас
Гродзенская вобласць, Навагрудскі раён, аг. Пятрэвічы, вул. Маякоўскага, д. 56; тэл. 98-6-70

2014

У маёй матулі ёсць невялікі архіў, у якім захоўваюцца сямейныя рэліквіі. Яго пачала збіраць яшчэ яе бабуля. Сярод гэтых рэліквій ёсць стары сямейны альбом з пажаўцелымі ад часу фотаздымкамі. З самага маленства я вельмі любіў разглядаць гэты альбом. Асабліва мяне цікавілі фотаздымкі ваенных часоў. Калі я пытаўся ў мамы: хто на гэтых фотаздымках, яна адказвала, што гэта мой прадзед, якім я магу ганарыцца. Калі я трошкі падрос, мама расказала мне пра яго.

З тых пор я не раз расказваў гісторыю жыцця майго прадзеда на школьных мерапрыемствах. Вось і цяпер, калі мне прапанавалі прыняць удзел у конкурсе "Ніколі не забудзем: унукі пра вайну", я адразу згадзіўся і прапаную вам вынікі сваёй працы.

Для майго прадзеда Івана Паўлавіча Грыня вайна пачалася так, як і для многіх жыхароў заходніх раёнаў. Цішыню летняга ранку парушыў гул варожых самалётаў, што ляцелі на ўсход. Камсамольцаў вёскі Навіны тэрмінова запрасілі ў сельскі Савет і даручылі неадкладна разнесці павесткі ваеннаабавязаным аб прызыве ў дзеючую армію.

Іван збіўся з ног. Ён бегаў з вёскі ў вёску, з хутара на хутар. А праз два-тры дні яму сказалі: "Немцы ідуць, трэба адступаць". Іван Грынь пагутарыў з адным, другім камсамольцам, і баявая сямёрка юнакоў рушыла на ўсход.

Па дарозе не раз бачыў, як чорныя самалёты з фашысцкай свастыкай скідвалі бомбы на бежанцаў, на навакольныя вёскі. Хутчэй бы атрымаць вінтоўку, уліцца ў рады воінаў, каб знішчыць забойцаў! Але такое шчасце для Івана Паўлавіча прадаставілася толькі глыбокай восенню 1941 года.

Калі юнаку паведамілі, у якую часць яго залічылі, то ў яго моцна зашчаміла сэрца. Сапёр, мінёр... Тут трэба вінтоўка, кулямёт, каб касіць праклятых фашыстаў. Але пажылы салдат супакоіў хлапца:

– Не хвалюйся, браце. Убачыш такое, што ўсё жыццё будзеш памятаць.

Хутка фронт. Немцы далёка прасунуліся на ўсход. Але пагналі іх ад Масквы, актывізавалася наступленне і крыху паўднёвей. Вось тут і пачаліся першыя баявыя будні для Івана Грыня. Уласна кажучы, не будні, а перш за ўсё начныя дзеянні. Для наступаючых войскаў трэба было ачышчаць праходы ад мін. Калі надыходзіў змрок, ціха крадучыся, на нейтральную паласу паўзлі сапёры, яны выяўлялі і абясшкоджвалі міны, каб даць праход для танкаў і пяхоты. Лёгка аб гэтым гаварыць, а як цяжка было рабіць. Як толькі фашысты прыкмячалі рух, адразу пярэдні край асвятляўся ракетамі, расцвечваўся рознакаляровымі трасарамі куль. Пачыналі біць мінамёты, артылерыя. І вось у гэтых умовах трэба было знаходзіць і абясшкоджваць міны. Іх было многа. На кожным кроку небяспека. Не так дакрануўся, не так ступіў – і смерць. Нездарма сярод салдат бытавала прымаўка: мінёр толькі раз памыляецца ў жыцці.

Ноччу ачышчаліся праходы, а як толькі наступаў ранак – пераможна біла наша артылерыя, хутка ішлі ў наступленне танкі, пяхота. Але і тут сапёрам не было адпачынку. Змучаныя, некаторыя раненыя, яны садзіліся на танкі і мчаліся ў праходы. Праціўнік біў па машынах. Нямала сяброў склала свае галовы на полі бітвы.

Быў у Івана Грыня такі момант, калі яго жыццё вісела на валаску. Ішоў ён па снезе і наступіў на скакучую міну. Яна падскочыла вышэй галавы і разарвалася. Цяжка растлумачыць, як застаўся чалавек жывым.

Ні днём , ні ноччу салдаты не ведалі адпачынку. Вызвалілі горад Бранск, а далей пайшла родная Беларусь. Добруш, Рэчыца, Калінкавічы, а потым украінскія гарады Оўруч, Сарны, Ковель і першы польскі горад Хэлм. Некалькі разоў быў ранены. Але не прасіўся юнак у шпіталь. Адляжаўся ў санітарнай часці – і зноў на пярэдні край.

У 1944 годзе Івана Паўлавіча прынялі ў рады партыі. У гэты час на яго грудзях ззялі медаль “За баявыя заслугі” і ордэн Чырвонай зоркі.

Пайшла польская зямля. Руіны і руіны. Сяржант бачыў босых дзяцей. Вымаў з зашмальцаванай торбы апошнія кавалкі цукру і даваў ім.

Баі на Вісле. Невялікі плацдарм ля Казімежа. Немцы вось-вось гатовы сапхнуць пехацінцаў у раку. Але зрабілі сваю справу сапёры. Яны густа расставілі міны. Крок – і фашысту смерць.

У абароне стаялі паўгода, а пасля пайшлі ў наступленне. І на гэты раз многа папрацавалі сапёры. Яны не толькі знялі свае міны, але зрабілі праходы ў нейтральнай паласе. Бой быў гарачы. Палыхаў вакол агонь, свісталі кулі, асколкі. І так да самага Берліна, а пасля да Эльбы.

Грудзі воіна ўпрыгожылі ўрадавыя ўзнагароды – два ордэны Чырвонай зоркі, ордэн Айчыннай вайны ІІ ступені, ордэн Славы ІІІ ступені, медалі “За баявыя заслугі”, “За вызваленне Варшавы”, “За ўзяцце Берліна”, “ За перамогу над Германіяй”.

Пасля вайны сапёрна-інжынерны батальён, у якім служыў Іван Паўлавіч, пераехаў на Каўказ. Тут былы воін пакахаў гараджанку Ганну Іванаўну. І хоць яна агітавала застацца ў вялікім горадзе, але яго пацягнула ў родныя мясціны. Сталі жыць у вёсцы Лаўцы. Спачатку Іван Паўлавіч працаваў дырэктарам цагельнага завода, затым старшынёй сельскага Савета, а потым дзесяць гадоў старшынёй узбуйненага калгаса. Па стану здароўя папрасіўся на лягчэйшую работу і ўзначаліў будаўнічую брыгаду ў калгасе імя Маякоўскага.

За працоўныя заслугі мой прадзед Грынь Іван Паўлавіч быў дэлегатам ІІІ Усесаюзнага з’езда калгаснікаў, падчас якога займаў месца ў Прэзідыуме з’езда. А яшчэ мой прадзед быў у Маскве на Усесаюзнай выставе дасягненняў народнай гаспадаркі. Пра майго прадзеда напісана і ў раённай кнізе “Памяць”, а яго асабістыя рэчы захоўваюцца ў школьным музеі.

Хіба ж я не магу ганарыцца такім прадзедам?!

Дадатак

І.П. Грынь са сваімі баявымі таварышамі

І.П. Грынь у цэнтры

І.П. Грынь злева

І.П. Грынь у цэнтры

Фарсіраванне р. Одэр І.П. Грынь з вяслом

І.П. Грынь у цэнтры

І.П. Грынь уверсе ў цэнтры

На грудзях І.П. Грыня – яго баявыя узнагароды

Чырвонаармейская кніжка байца І.П. Грыня

Галоўныя узнагароды І.П. Грыня

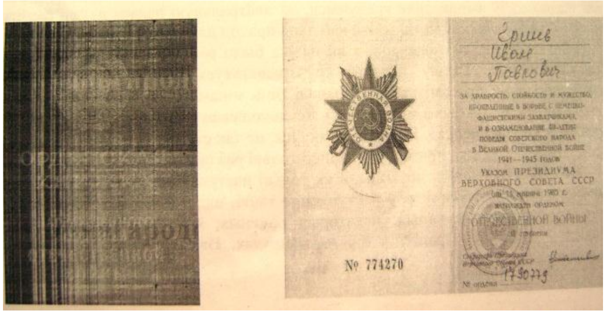

Ордэн Айчыннай вайны II ступені

Медаль Жукава

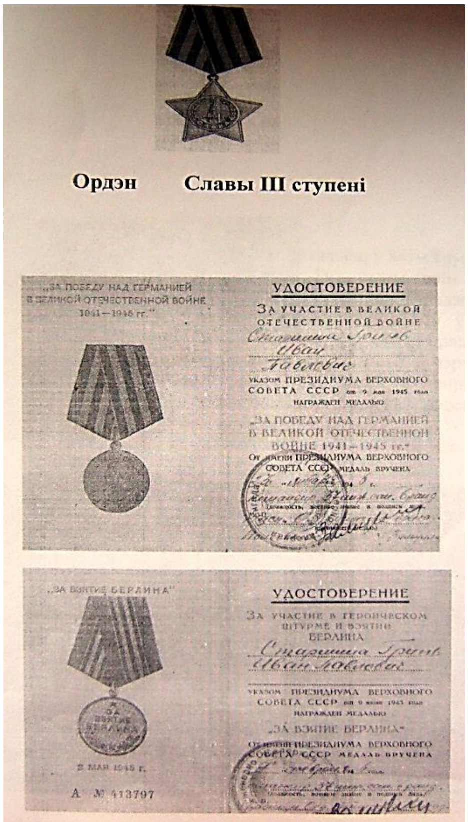

Ордэн Славы III ступені

Удзел І.П. Грыня ў грамадскім жыцці

І.П. Грынь – дэлегат і член Прэзідыума ІІІ Усесаюзнага з’езда калгаснікаў. 25-27 лістапада 1969 года.

Москва. Кремлевский Дворец съездов. 25 ноября 1969 года. В президиуме III Всесоюзного съезда колхозников. Фото В. Воронина и А. Пахомова.

ТРЕТЬЕМУ ВСЕСОЮЗНОМУ СЪЕЗДУ КОЛХОЗНИКОВ

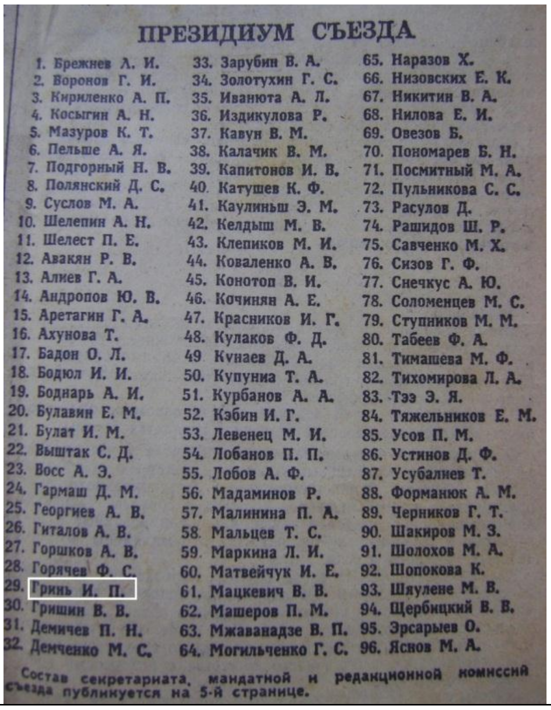

ПРЕЗИДИУМ СЪЕЗДА

1. Брежнев Л. И.	33. Зарубин В. А.	65. Наразов Х.
2. Воронов Г. И.	34. Золотухин Г. С.	66. Низовских Е. К.
3. Кириленко А. П.	35. Иванюта А. Л.	67. Никитин В. А.
4. Косыгин А. Н.	36. Издикулова Р.	68. Нилова Е. И.
5. Мазуров К. Т.	37. Кавун В. М.	69. Овезов Б.
6. Пельше А. Я.	38. Калачик В. М.	70. Пономарев Б. Н.
7. Подгорный Н. В.	39. Капитонов И. В.	71. Посмитный М. А.
8. Полянский Д. С.	40. Катушев К. Ф.	72. Пульникова С. С.
9. Суслов М. А.	41. Каулиньш Э. М.	73. Расулов Д.
10. Шелепин А. Н.	42. Келдыш М. В.	74. Рашидов Ш. Р.
11. Шелест П. Е.	43. Клепиков М. И.	75. Савченко М. Х.
12. Авакян Р. В.	44. Коваленко А. В.	76. Сизов Г. Ф.
13. Алиев Г. А.	45. Конотоп В. И.	77. Снечкус А. Ю.
14. Андропов Ю. В.	46. Кочинян А. Е.	78. Соломенцев М. С.
15. Аретагин Г. А.	47. Красников И. Г.	79. Ступников М. М.
16. Ахунова Т.	48. Кулаков Ф. Д.	80. Табеев Ф. А.
17. Бадон О. Л.	49 Кунаев Д. А.	81. Тимашева М. Ф.
18. Бодюл И. И.	50. Купуниа Т. А.	82. Тихомирова Л. А.
19. Боднарь А. И.	51. Курбанов А. А.	83. Тээ Э. Я.
20. Булавин Е. М.	52. Кэбин И. Г.	84. Тяжельников Е. М.
21. Булат И. М.	53. Левенец М. И.	85. Усов П. М.
22. Выштак С. Д.	54. Лобанов П. П.	86. Устинов Д. Ф.
23. Восс А. Э.	55. Лобов А. Ф.	87. Усубалиев Т.
24. Гармаш Д. М.	56. Мадаминов Р.	88. Форманюк А. М.
25. Георгиев А. В.	57. Малинина П. А.	89. Черников Г. Т.
26. Гиталов А. В.	58. Мальцев Т. С.	90. Шакиров М. З.
27. Горшков А. В.	59. Маркина Л. И.	91. Шолохов М. А.
28. Горячев Ф. С.	60. Матвейчук И. Е.	92. Шопокова К.
29. Гринь И. П.	61. Мацкевич В. В.	93. Шяулене М. В.
30. Гришин В. В.	62. Машеров П. М.	94. Щербицкий В. В.
31. Демичев П. Н.	63. Мжаванадзе В. П.	95. Эрсарыев О.
32. Демченко М. С.	64. Могильченко Г. С.	96. Яснов М. А.

Состав секретариата, мандатной и редакционной комиссий съезда публикуется на 5-й странице.

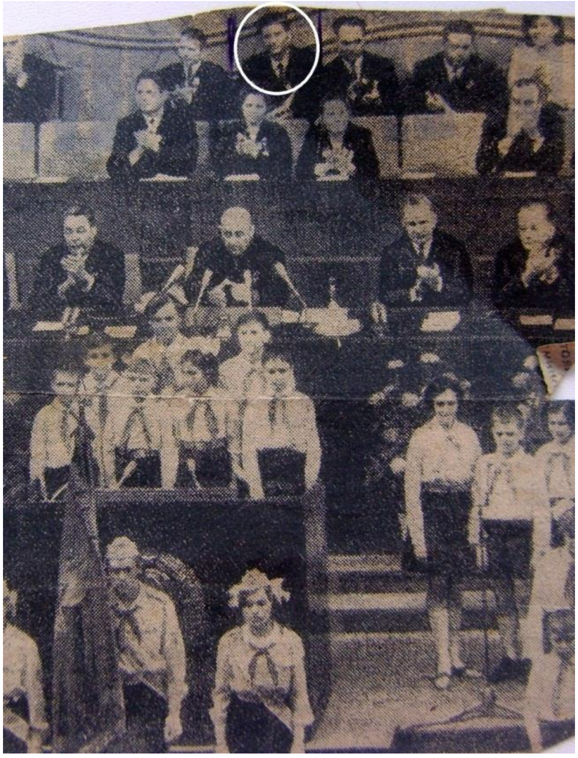

Фотаздымкі з газеты “ПРАВДА” ад 26 лістапада 1969 года.

III Усесаюзны з’езд калгаснікаў.
Масква, Крэмль, 25-27 лістапада 1969 года.
І.П. Грынь – 2-гі злева ў другім радзе зверху.

Усесаюзная выстава дасягненняў народнай гаспадаркі. Масква, 1954 год.
І.П. Грынь – 4-ты справа.

І.П. Грынь – старшыня калгаса імя Маякоўскага

І.П. Грынь (1-шы злева) сярод ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, 1987 год

Элементы экспазіцыі школьнага музея: асабістыя рэчы І.П. Грыня